

ELŐFIZETÉS
Egy negyedévre
2 korona

Telefon szám 503.
Hirdetések díja: megállapo-
dás szerint

HÉTFŐ

Megjelenik minden hétfőn délelőtt

A szerkesztésért GALLOVICH KÁROLY felelős

Laptulajdonos: MOHOS AGOSTON.

Egyes szám
5 krajcar
(10 fillér)

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Zrínyi-utca 2 szám 1. emelet
Sebesy-ház

III. évfolyam

ARAD, 1909. JANUÁR 18.

3. szám

A polgárság bőrére.

A szerdai közgyűlésen az új takarékosági rendszernek ismét nagy diadala volt. Az összes létező és nem létező városi üzemek számára igazgatói állást kreáltak, csekély hatezer korona fizetéssel. Bár sehol nincs ilyen állás rendszeresítve az országban, még ott sem ahol igazán vannak városi vállalatok: mégis a közgyűlés ezt az igazán pótdadót emelő határozatát a polgárságnak lelki nyugalommal tudomásul kell vennie. Ő választotta a képviselőket, az ő érdekeik szószólói akarták így: ennél fogva a súlyos terhekre rá kell szorítani ezt a pár százalékos pótdadót is, hiszen még van olyan polgára a városnak, kinek még husra is telik néha. Míg az új korifeus vigan fog üzemigazgatni, addig a polgárság ezrei verejtékes munkájuk keserves filléreit fogják fájó szívvel a város házi locochba szállítani, mert hát így határozzák a bölesek.

Ökölbe szorul két kezünk, az elkeseredés és mondjuk ki magyarul — bizonyos kétségbeesés fog el, mikor azt látjuk, hogy a torony alatt léha könnyelműséggel ezeket dobni ki céltalan és felesleges állások létesítésére, e mellett emelik az adókat, uzsorakölcsönöket kötnek. Ugy gazdálkodnak, mint a tönkrement gavallér a kártyaasztal mellett: nekik már mindegy, nincs az a pénz, melyet egyéni hiúságuk kielégítésére, apró családi és politikai érdekközösségek megerősítésére ki ne dobnának.

Ime az üzemigazgatónál sem állnak meg. Mert Magyarországon sehol sincs alpolgármesteri állás, de mert Aradon csak nyolcvan százalék a pótdadó, hát csinálnak ilyet is. Évetizedek óta kormányozták e várost jól-rosszul, többet rosszul, mint jól, — egy polgármesterrel, minden ment a maga útján, egy polgármester sem szakadt meg a munka súlya alatt, sőt egy-

nek se lett semmi baja attól a nagy feladattól, mely a névalírás nehéz kötelessége által merült ki. Ámde jönnek a bölesek s azt mondják: miért ne legyen nekünk olyasmi, amivel más város nem büszkélkedhetik?! Egy-kettőre tele harangozzák a várost, hogy a polgármester nem tudja bírja a nagy munkát, hogy nagy célok és feladatok várnak megoldásra: tehát ez az állás kell és ennél fogva meg is lesz.

Szóval lesz alpolgármester. Ugy tűnik elő nekünk ez a dolog, mintha a város erővel figurát akarna csinálni. Mint egy veszedelmes ferbljátékos utazik a negyedik polgármesterre, mert hát eddig csak hármat fizet a város, miért ne jöjjön be a negyedik is! Lesznek négyen s erre behuzza a torony alatti bölesesség a legnagyobb kasszát: elvesz a polgárságtól évente csak egy pár ezer forintocskát. Esküszünk rá: egy gyári kémményel sem fog szaporodni iparunk, egy fél percenttel sem lesznek olcsóbb kölcsöneink, nem fog felépülni a tűzérkaszárnya sem, sőt egy kévével több muhar sem fog teremni kétszáz ezer koronás telkén: ha ketten lesznek főbölesek. De ez mind lényegtelen: újévkor a polgárság küldöttei nagyon meg voltak elégedve a polgármesterrel és viszont. Ez elég utlevél egy legalább husz százalékos pótdadóemeléshez, s mert a takarékoskosság a fő elv: — hát egy-két új állást csinálnak.

A nem létező üzemeknek igazgató, az éj homályában késlekedő kulturának tanácsos, a holdban bujkáló nagy tervek és feladatok megoldására még egy polgármester. Ugyan mi következhetik ezután: egy akció, mely seprőjével eltisztítja a nyltak minden bűnét, egy bukás, melynek szomorú tanúságaként, a torony alatt megfognak tanulni, hogy kell gaz-

dálkodni a polgárság pénzével. Adja Isten, hogy ez minél előbb történjék, hiszen amelyen tempóban a dolog halad: minden óra, minden perc, jobban és jobban beletaszit az anyagiak örvényébe, inkább most, mint később: a leszámolásnak jönnie kell, ám végezzünk vele.

Akik pedig a torony alatt a polgárság nem létező bizalmára hivatkozva céltalan esztelenséggel költik az agyonsanyargatott polgárság keserves filléreit, azoknak van egy üzenetünk. Tegyük kezüket a szívküres s gondolják meg, hogy mindaz, mit eddig elkövettek, egyenes bűn volt a polgárság zsebe ellen. Talán nem késő, küldjék egyszer félre a sógort, testvért, vót, a politikai barátot, a pajtást; kösenek frigyét a polgárság érdekeivel, mert mindent jóvá lehet még tenni. S mert a szerencse nem mosolyog ránk: fukar számitással őrizzük filléreinket, vessünk félre minden személyi kultuszt, felesleges cafránokat dobjunk sutba. Dolgozzunk egyszer-

Dolgozzanak azok, kik most vannak a torony alatt, dolgozzanak kitarotán és becsületes hűséggel: akkor egy új hivatal sem kell; ezeket fogunk megtakarítani s nem gyanus értékű ködfátyol-képek csábitó lángjai közé fogjuk beledobni filléreinket. A polgárság szeretete, tisztviselőinek munkája, az együttérzés, a lelkesedés már csodákat művelt. Hátha a bukás helyett virágzás, lendület, anyagi erősség hatalma fog beköszönteni reánk.

Még nincsen minden elveszve. Polgármester ur! Önnél van a kormány rudja: egy csavarástól függ minden. Ha tovább megy a gépezet: örvénybe viszi utasait, bukás, csőd, fejtelenség koromsötéte igérkezik. Csak egy perenyi megállás, egy kis higgadság s akkor mentve van minden. Boldogság és jólét reménye kecséget. A polgárság, nem a talpnyaló gárda, nem

WEINBERGER FERENCZ

elsőrendű ék-
szerész, nagy
óra-raktára

ARAD

Andrássy-tér,
Központi-szálló
mellett.

érdekhajhászó térdhajtók serege beszél ön-
höz. Azt írta le a toll, mit érez e város-
ban minden igaz ember, de megmondani
még egy sem mert.

Deutsch Izsó dr.

SWÄRDSTRÖM ÉNEK-NÉGYES

február hó 17-én este 8 órakor tartja
egyetlen dalestélyét a Központi szálló
téli kertjében.

Jegyek csekély számban kaphatók még
Weisz Leó zeneműkereskedésében, Arad.

A MIHÁLY ZSEBE.

Színházi ügyek.

Aki szívta már a színházi irodának feszült,
villámosságú, forró levegőjét, az tudja
mekkora kétségbeesett idegviadal, minő agyve-
lőt higitó gond is a spekulációs szellemnek mi-
lyen gigászi erőfeszítése tüzesíti meg és teszi
ott pokollá az életét annak, akít a színházi
műsor összeállítására szemelt ki halvézete. Az
aradi színháznál meglehetősen homály fedti azt a
kérdést, vajjon ki a műsor megalkotásának
mestere.

A mellésejtésnek csudálatra méltó erejével
nyulnak itt hozzá a műsoralkotáshoz. A ki esi-
nálja, két balkézrel csinálja: tóvel-heggyel
hányja össze. Mert hiába érzik ezen a munkán
az izzadságszag és a spekulációs törekvés. A
munka, kontármunka és ott bosszulja meg ma-
gát, ahol legjobban fáj, a zsebe.

Oh, bölesen tudjuk, hogy a drámairodalom
most csak igen-igen elvétve termel olyan schlä-
gert, amelyiknek a címét a műsorra nem föl-
karcollják, hanem maradandó betűvel bevésik.
A drámairodalom most már nagy, átalakító for-
radalomnak a fazekában sülföl. Új értékme-
gállapítások fenyforrasa szórja a világító sugarat.
Olyan világosak e sugarak, hogy nagyon sok
hozzaértőt meg is vakítanak. Ezek a hozzáér-
tők rövidlátók. Elfognák egy-két sugarat s mert
azok vekzálják agyuk velejét, azt hiszik, hogy
ég, tündöklök a világ az ő forradalmi tüziüktől.
Ezeket hívják az aranyközéput nagykeresztesel-
nek a feszületel.

De övezzen még bennünket a fölöttünk
álló, hogy a műsört ilyen forradalmi tűz főzze
ki. De nyugodtak is lehetünk. A színház mű-
sorszerkesztője nem tart itt. Nincs is szándéka
idáig eljutni. Vagy a fővárosban hanyatt bu-
kott darabokat hozza, vagy pedig a már meg-
vásároltakkal és előadottakkal azt a csoportját
kergeti tűzbe, amely már kezdettől fogva harc-
képtelenek voltak.

Nem várunk mink attól az irodától új ér-
ték megállapító éleslátást, de hogy még az
üzlet rovására is ügyefogyott legyen az már
több, mint amennyit a publikum megbír.

Csak öt-hat heti műsoron tekintsünk vé-
gig. Látnunk siralmas kapkodást, kétségbeesett
reprizeket, látnunk egy pár elvágódott drámát
s néhány operai előadást kiszámítva, látnunk
néhány zenei abszurdumot. Nem hivatásunk a
színházigazgatás, de amennyit mindenkinek látni
kell, hogy az üzleti szellem túltengése kegyet-
len bosszút áll igazgatóra és publikumon egy-
aránt. Mink azt hisszük, hogy a színház talpra-
állításának egyetlen célravezető reformja csakis
művészi törekvés, mert az igazi művészet üz-
letnek se lehet rossz.

Vagy talán arra nincsen elegendő művészi
személyzet, nincsen elég nagy művészi gárda.

Ha nincsen, hát biz az nagy baj. De er-
ről még majd szólunk egy zokszót.

M. Á. V.

Weisz Leó

a legmodernebb
dusan felszerelt
könyv-kereske-
des

A R A D, Minorita-palota.

A Kossuth - asztaltársaság

ma esti rendes heti értekezletének
tárgysorozatán igen jelentékeny ügyek
szerepelnek. A vezetőség kéri a tagokat,
hogy lehetőleg megjelenjenek.

Hatóságilag engedélyezett végeladás.

A raktáron levő összes

női divatáru cikkek,
valamint
vászon, chiffon, kész fehér-
neműek, szőnyeg, függöny
és ágyterítők.

Báli cikkek,
szallag, csipke és legyező

félárban szerezhető
be, míg a készlet tart.

Singer Sándor

divat üzletében

Arad, Andrassy-tér 16.

Szerelmi tragédia a csálai erdőben.

Együtt a halálba.

Férjes asszony szerelme.

— A Hétfő riportja. —

A csálai erdő öreg fái alatt szombaton dél-
után két szerelemtől izzó szív szünt meg do-
bogni. Bene Ádám tizenhétéves cipészsegéd
revolverrel szíven lötte szerelmesét: Mitru Ja-
nosnét, azután a gyilkos számszámot maga ellen
fordította. A golyók jól találtak. A később arra
járó csendőrök már csak két kihűlt hallokat ta-
láltak.

A véres tragédiát szenzációsabbá teszi az
a körülmény, hogy az asszonynak törvényes
férje volt, akivel az egybekelésük óta egészen
az utolsó napig együtt élt. A férj: Mitru János
bérkecsis tudott ugyan arról, hogy a felesége
udvaroltat magának s emiatt több ízben vesze-
kedes is volt a házaspár között. Az asszony ott
akarta hagyni a férjét, de ez hallani sem akart
a válásról. A szerencsétlen ember imádta fele-
ségét, aki bámulatosan szép asszony volt. Végre
is Mitru kénytelen volt belenyugodni a sorsába.
Szenvedett, mert tudta, hogy amíg ő távol van
hazulról, az asszony vendégségbe fogadja a
szomszédban lakó cipészsegédet, de az utóbbi
időben már nem is mert szólni, mert attól tar-
tott, hogy a felesége beváltja a fenyegetését.

Az asszony azonban nem tudott megbarát-
kozni azzal a gondolattal, hogy egy olyan férfi
mellett éljen, akit egyszerűen gyűlöl. Szerelme-
sével megállapodtak abban, hogy ha már nem
lehetnek egymásé az életben, hát legalább együtt
halnak meg. Tegnapelőtt délután öt óra felé
azután mindketten kimentek a csálai erdőbe,
ahol sötét tervüket végrehajtották.

Esze tíz órakor az erdőn keresztül jövő
pécskai csendőrök találtak rá a holttestükre.
Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy a fiatal
ember előbb az asszonyra lőtt, aztán magával
végezett. Az asszonynak a szívet furta át a
golyó, míg a fiatalember saját magának a szá-
jába lőtt. A gyilkos ómdarab teljesen össze-
roncsolta a fejét.

A holttestek mellett egy papírszeletet ta-
láltak, amelyre csak annyi van írva, hogy kö-
zös elhatározással hagyták itt az életet.

A hivatalos helyszíni vizsgálatot tegnap
délután ejtették meg. A két holttestet a délu-
tán folyamán beszállították az aradi alsó teme-
tő halottas kamrájába. Temetésük ma lesz.

Házhoz szállítok: Porosz és magyar
kőszemet, rostál
bükfa-szenet és apított tüzfát.
Kokszot (pirszén.)

Altman Ede
Wesselényi- és Kiss Ernő-utcák sarkán.
Telefon 46. sz.

Engelhardt-féle Chasalla cipők egyedüli elárúsító helye.

Weinberger János elsőrendű cipőáruházában.

Telefon 162.

Telefon 162.

Reusz Mór és Fia

Porosz kőszén, koks és faszén telepe
ARAD, Boros Béni-tér 12.
Telefon 162.

A fűtési idény beálltával van sze-
renséink ajánlani legjobb minő-
ségű

Porosz salom fűtőszén.
Porosz légszesz pirszenet

Vasaláshoz rostált darabos

Bükk faszén
jutányos árban házhoz szállítva.

Kiváló tisztelettel 9555

Reusz Mór és fia.

DICK SAMU

órák- és látszerész
Arad, Andrassy-tér és Waitzer J.-u. sarkán

Elad és javít mindennemű órákat két
évi jóállás mellett, a legolcsóbb áron.
Raktáron tart mindennemű színházi látszó-
veket a legkülönbözőbb kiállításban, legfő-
nőképpen lorgnét orrcsipesz és szemüvegek, arany-
ezüst, nickel és tekenősbéka csontkeretekben.
legjobb üvegekkel.

Nagy raktár sűrűségi fokmérőkben, bor-
must és szesz részére, továbbá mindenféle hő-
mérők mindennemű kivitelben. 768

Szemüvegek és orrcsipesz
orvosi rendelést szerint azonnal készítenek.

Mi történt az éjjel?

Semmi. Csupán kiderült, hogy a Nap nevű
égitest teljesen fölösleges, mert a

Benoid gázvilágítás

teljesen pótolja. A Benoid-gáz nemcsak a
egolcsóbb, hanem

Fényt, Hőt, Erőt

mindenütt alkalmazható.

Díjtalan felvilágosítást ad

Magyar Benoid-gáz R.-t. Arad.
Telefon 561.

Budapest, Andrassy-ut 17.
Telefon 28-60.

Városi és megyei telefon 324. szám.

Itt van a tél!

Fa-szükségletét a legjutányosabban
szerzi be

NACHT VIKTOR

fatelepen

Arad, Nagyvárad-ut 2a.

Bükk, cser, gyertyán és
tölgy hasábfá, valamint do-
rong tűzifa

Hasábfán 26 koronától feljebb,
Dorongfa 28 " " lejebb.

Vaggonrakományonkinti megren-
delések úgy tűzifa, mint ká-
dár dongafára elfogadtatnak
Arad, Petőf-utca 8. szám.

Telefon 517.

Polgári iskolai magánvizsgákra leg-
alkalmasabb

Vaszkó-Gillányi vezérkönyv

Tartalma a polgári iskola 4 osztályának
tananyaga.

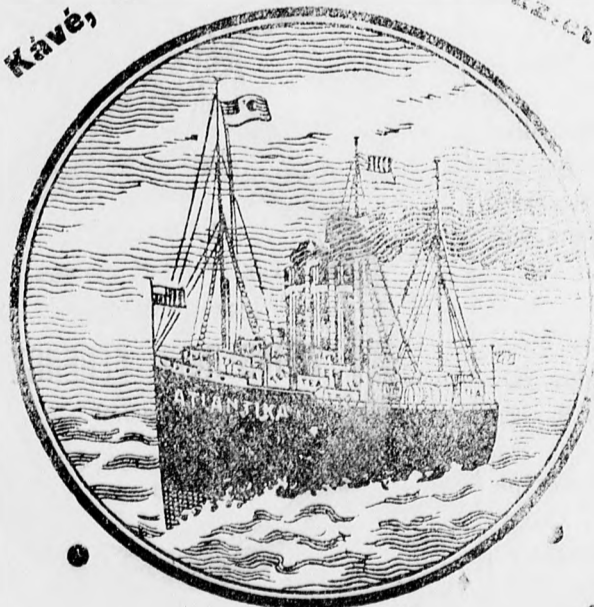
Kapható 8 koronaért

Ingusz I. és Fia
könyv- és papírkereskedésében Arad.

Mert az

Atlantika

Kávé, tea, rum speciális

csak ott kapható 637

fűszer és illatszer káros szagától mentes

kávé, tea, rum.

A kirakatban működésben látható villany-
üzemű kávépörkölőnkkel a nap minden
szakában friss pörkölés.

Eladás nagyban és kicsinyben.

Videki megrendeléseket bármennyire szállítunk.

ATLANTIKA

Arad, Andrassy-tér 20. Fischer Eliz-palota.
TELEFON SZÁM 609.

Fajtiszta riparia portalis alanyon oltott, első-
rendű, duggyökéretű bor- és csemegefajta

szőlő-oltványokat

valamint gyökeres riparia portalis szőlő-vesszőket
bármely mennyiségben szállít:

HÁMORY-GAZDASÁG

SZŐLLO-OLTIVÁNY-TELEPE ARAD.

Bővebb felvilágosítással és arajánlattal szívesen szolgál

Deák Ferenc-utca 3. sz. alatt.

9465

Telefon 229.

HELYI ÉS MEGYEI TELEFON 387.

BRAUN N. A. ARAD.

Boros Béni-tér, közvetlen a Vármegyei gazdasági egyesület mellett.

Ajánlja nagy raktárát mindennemű fűtőanyagban, bel- és külföldi
fűtőanyagban, ecetekben stb. stb.

MOBLES & HOARE angol hintőfenymázak főraktára.

Saját gyártmány: „Napfény” ezüstszínű kályhatisztítószert, „Rózsa”
cipőerme, „Rózsa” fémtisztítópaszta, „Rózsa” kályhapaszta, mindenféle
hőrfényesítő mázak és conserválószerek u. m. vaselin, bórzsír, nyeregszappan
pataszír stb.

Olesó árak, szolid és pontos kiszolgálás.

Szíves pártfogást kér tisztelettel

B A U N . A .

Menyasszonyi kelengyék, estélyi és alkalmi cipők

**elegáns utcai cipők urak, hölgyek és
gyermekek részére nagy választékban
és minden kivitelben.**

Valódi orosz bagaria csizmák mérték szerint készíttetnek. — A hírneves „KOBRAK”
cipők egyedüli elárúsítása. — Külön olcsó áru osztály.

Lányi Marcell

„Kobrak” cipő-raktárában

8622

Aradon, Atzél Péter-utca 1. sz.

Aradi Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság.

M e g h i v á s.

Az Aradi Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság

t. részvényeseit a 9. évi január hó 24-én délelőtt 11 órakor az intézet helyiségében (Andrássy-
tér 21. szám I. emelet) tartandó

rendes évi közgyűlésre

ezennel tisztelettel meghívjuk.

662

Tárgysorozat:

1. A közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére két részvényes kiküldése.
2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése, 1908. évi számadások megvizsgálása, a mérleg megállapítása, valamint a tiszta nyereség felosztása és a felmentvények megadása iránti határozathozatal.

Azon t. részvényesek, kik a közgyűlésen résztvenni óhajtanak, felkéretnek, hogy az alapszabályok 19. §-a értelmében részvényeiket **folyó évi január hó 21-ig** az intézet pénztáránál térítvény ellenében letéteményezni sziveskedjenek.

A felügyelő-bizottság által felülvizsgált mérleg az intézet helyiségében a közgyűlés előtt 8 nappal a t. részvényesek által megtekinthető, illetve az a t. részvényesek rendelkezésére bocsátatik.

Arad, 1909. január hó 9-én.

Az igazgatóság.

Berlini Victoria

□ általános biztosító részvénytársaság. □

Alapított 1853-ban. ●●●●●●●● Alapított 1853-ban.

Biztosítási állomány 1907. december hó 31-én	1,776.134.314 K.
Vagyon	760.631.773 „
Dijtartalékok	578.243.350 „
Biztosítottak részére gyűjtött nyereség-tartalék 1907. december hó 31-én	147.180.819 „

Különös előnyök:

Megtámadhatatlanság: A kötvény egy évi fennállás után semmiféle alapon sem támadható meg.

Párbaj vagy öngyilkosság: Az első évben a teljes díjtartalék, ennek elteltével pedig az egész biztosítási összeg fizetetik ki halál esetében.

Világkötvény: A biztosított minden **külön pótfizetés nélkül** kezdettől fogva tartózkodhat és utazhat az egész földön.

A biztosítás megszűnésének kizárása: Három évi fennállás után a biztosítás nem válhat érvénytelenné.

Legmagasabb kölesön- és visszavásárlási érték három évi fennállás után.

Megszűnt biztosítások érvénybe helyezhetők 6 hónapon belül **orvosi vizsgálat nélkül.**

Háborubiztosítás teljesen költségmentes

Nyereségrészesedés: A tiszta nyereség **90%-a** a biztosítottaknak szavatoltatik. Az 1907. üzletévre a tiszta nyereség **90%-a**, tehát 30,897.125 korona utaltatott át a **biztosítottaknak** mint nyereségrész. Már 1878. óta az összes díjbefizetések **3%-kal** emelkedő osztalék fizetetik ki.

Példa: 10.000 koronás elérés és halál esetére szóló biztosítás 25 évi időtartamra egy 30 éves egyének csupán **5684.03** koronájába kerül.

Rövid, világos biztosítási feltételek, fenntartások nélkül.

Igazgatóság Magyarország és a Keleti országok részére:

BUDAPEST, V., Széchényi-utca 1.

**Felvilágosítást és ajánlatot nyújt
az aradi főügynökség, Andrássy-tér 10. sz.**

Telefon 238. sz.

ARADI POLGÁRI TAKARÉKPÉNZTÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

VAGYON.

MÉRLEG-SZÁMLA 1908. ÉVI DECEMBER HÓ 31-ÉN.

TEHER.

	Korona	fil.	Korona	fil.		Korona	fil.	Korona	fil.
Pénztár			556809	52	Részvénytőke			1800000	
Más pénzügyi intézeteknél elhelyezett tőkék			264826	57	Általános tartalékalap*)	608285	60		
Váltók			973501	49	Leirási tartalékalap	60465	63		
Kölesönök:					Díjas záloglevél tartalékalap	33960			
Záloglevél biztosítéki kölesönök	4969339	57			Arfolyam különbözeti tartalékalap	42103	45		
Jelzálog kölesönök	164721	45			Ingatlan törlesztési tartalékalap	61966			
Kötvény kölesönök	38835				Nyugdíj alap	65067	60	8718	928
Községi kölesönök	58817	88	5231713	90	Engedményezett községi kölesön			58817	88
Folyó számlái kölesönök			560146	97	Záloglevelek a forgalomban:				
Előleg értékpapírokra			41872		5 ⁰ / ₀ -os d. n.	3850000		4815600	
Záloglevél biztosítéki alap:					5 ⁰ / ₀ -os díjas	965600			
K. 490.800. — n. é. 5 ⁰ / ₀ d. n. saját					Kisorsolt záloglevelek			34800	
intézeti záloglevél	368736				Takarékpénztári betétek:				
K. 35.200. — n. é. 5 ⁰ / ₀ díjas saját					könyveeskére	476498	10		
intézeti záloglevél	35904		404640		folyószámlára	809524	52	5574462	62
Záloglevél készlet:					Szeszadóhitel számla			70000	
K. 13.400 n. é. 5 ⁰ / ₀ d. n. saját inté-					Visszleszámított váltók			3889815	58
zeti záloglevél	12328				Idegen váltók és küldvények			380763	87
K. 1.600. — n. é. 5 ⁰ / ₀ díjas saját inté-					Ingatlan tartozás az Andrássy-tér 19. sz.				
zeti záloglevél	1632		13960		házon			238034	
Értékpapírok:					Hátralékos záloglevél szelvények			20221	
K. 480.000. — 4 ⁰ / ₀ kor. jár. á 88. —	422400				Hátralékos osztalék szelvények			1999	35
K. 100.000. — Pesti hazai első					Hátralékos betét kamatadó			9701	40
tkp-i 4 ⁰ / ₀ -os kötvény á 96.75	96750				Előre felvett kamatok			157001	66
K. 100.000. — Pesti hazai első					Előre felvett házbérek			3429	
tkp-i 4 ⁰ / ₀ -os kötvény á 90. —	90000				Atmeneti záloglevél kamat			20222	56
K. 199.000. — Hazai bank r.					Nyereség egyenleg:				
tsági 4 ⁰ / ₀ -os kötvény á 96.50	192035				nyereség áthozat 1907. évről	28064	88		
20 db. Osztrák Magyar Bank					1908. évi nyereség	250453	68	278518	56
részvény ... á 1600. —	32000								
50 db. Arad-csanádi vasúti									
törzsrészvény ... á 180. —	9000								
12 db. Magy. pénzünt. köz-									
ponti hitelb. részvény ... á 900. —	10800								
23 db. Weitzer waggongyári									
részvény ... á 290. —	6670								
Különléte sorsjegyek és részvények	5000		864655						
Andrássy-tér 19. sz. ház			500000						
Leltár:									
Leírás 10 ⁰ / ₀	14409	31	12968	88					
Hátralékos kamatok			30039	27					
Hátralékos értékpapír kamatok			8589	16					
			18225235	76				18225235	76

Arad, 1909. január hó 1-én.

Natfland Bernát, s. k.
vezérigazgató.

Stein Zsiga, s. k.
cégevezető titkár.

Ráskai Miksa, s. k.
főkönyvevezető.

Dr. Keresztes Gyula, s. k.
igazgatósági elnök.

Domonkos Lajos, s. k.
igazgatósági alelnök.

Glück Károly, s. k.
igazgató.

Dr. Mittler Izidor, s. k.
igazgató

Réthy Viktor, s. k.
igazgató.

Révész Adolf, s. k.
igazgató.

Singer Izrael, s. k.
igazgató.

Szathmáry Mihály, s. k.
igazgató

Vásárhelyi Dezső, s. k.
igazgató.

Jelen mérleg-számlát a fő- és mellékkönyvekkel összehasonlítván, azt helyesnek és tökéletesen rendben levőnek találtuk.

Arad, 1909. évi január hó 14-én.

A FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG:

Reiniger Samu, s. k.
fel. biz. elnök.

Reinhart Gyula, s. k.
fel. biz. tag

Hoffmann Antal, s. k.
fel. biz. tag.

Kosztka Emil, s. k.
fel. biz. tag.

Martens Cásár, s. k.
fel. biz. tag.

A FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG JELENTÉSE:

Tisztelt Közgyűlés!

Az alapszabályok 58. §-a értelmében alulírott felügyelő-bizottság az intézet ügyvezetésének minden ágát többször vizsgálat tárgyává tette s különösen a pénztárkezelést, valamint a könyvevezetést a rendszeren tartott üléseken pontosan megvizsgálta. Nemkülönben alaposan megvizsgálta az igazgatóság által eléje terjesztett évi zárszámadások és mérlegek minden egyes tételét.

Alulírott bizottsági tagok e vizsgálatok alapján jelentjük, hogy a takarékpénztári ügykezelést mindenkor a legnagyobb rendben és az alapszabályokkal egybehangzónak találtuk.

Indítványozzuk tehát az évi mérlegnek a tek. Közgyűlés által leendő elfogadását, hozzájárulunk egyszeműn az igazgatóságnak az év nyereség felosztására vonatkozó javaslatához, mely szerint a mérleg jövedelmi egyenlege ... 250,453 K 68 f. ez összegből az alapszabályok 113. §-a értelmében a tartalékalap 1908. évi 5⁰/₀ kamataira fordítandó ... 30,414 28 f. 220,039 K 70 f.

az alapszabályok 137. §-a értelmében levonandó:
a) 10⁰/₀ a tartalék alapnak ... 22003 K 94 f.
b) 2⁰/₀ a nyugdíj alapnak ... 4400 " 78 "
c) 10⁰/₀ az igazgatóság jutaléka 22003 " 94 "

d) 2 ⁰ / ₀ a vezérigazgató	"	4400	" 78 "	
e) 1 ⁰ / ₀ a tisztviselők	"	2200	" 39 "	
a felügyelő-bizottságnak	...	4000	" — "	59,009 K 83 f.
marad	...			161,029 K 57 f.
az 1908. évi nyereség áthozat	...			28,064 " 88 "
a közgyűlés rendelkezésére álló összeg	...			189,094 K 45 f.
Indítványozzuk, hogy ebből a 160 K. n. é. részvények 21. számú 1908. évi szelvényeinek 13 koronával és a 800 K. n. é. részvények ugyanilyen számú és évi szelvények 65 koronával 1909. évi január hó 25-től kezdve intézetünk pénztáránál való beváltására fordítassék ... 146,250 K — f. adassék közcelokra ... 2,000 " — " 153,250 K — f. a nyugdíjalap rendkívüli dotációjára 5,000 " — " 158,250 K 45 f. a maradványt ... 35,844 K 45 f.				

pedig kérjük az 1909. évi veszteség- és nyereség-számlára elővezetett. Végül pedig véleményezzük, hogy az igazgatóságnak a befejezett 1908. évi működésére nézve a felmentvény megadassék és kérjük ezt a magunk részére is kimondani.

Aradon, 1909. évi január hó 14-én.

Az Aradi Polgári Takarékpénztár r. t. felügyelő-bizottsága:

Reiniger Samu, s.
elnök.

Reinhart Gyula, s. k.
fel. biz. tag.

Hoffmann Antal, s. k.
fel. biz. tag.

Kosztka Emil, s. k.
fel. biz. tag.

Martens Cásár, s. k.

Mérleg-számla 1908. évről. TEHER.

VAGYON.	Ö s s z e g					Ö s s z			
	Korona	f.	Korona	f.		Korona	f.	Korona	f.
Pénztár-készlet — — — — —			957,969	50	Részvénytőke — — — — —				1.500,000
Váltó-tárca — — — — —			15.537,197	04	Tartalék-alap — — — — —	2.000,000			
Jelzálog-kölesönök — — — — —			3.994,148		Külön tartalék-alap — — — — —	1.109,236	38		
Amortisationalis záloglevél-kölesönök			4.450,287	11	Értékpapir árfolyam különbözeti tartalék-alap — — — — —	102,521	03		
Előlegek értékpapírokra — — — — —			79,495		Házérték csökkenési tartalék-alap — — — — —	50,000			
Folyó számlai előlegek értékpapírokra és bekebelezett kötvényekre — — — — —			3.521,521	43	Nyugdíj-alap — — — — —	320,000		3.581,757	41
Flőlegek árukra — — — — —			206,487	71	Betétek — — — — —	14.652,258	51		
Más pénzügyintézeteknél elhelyezett tőkék			858,835	19	Betétek folyó és check-számlán — — — — —	2.392,685	89	17.044,944	40
Tulajdon ingatlanok:					Magyar takarékpénztárak központi jelzálogbankjára átruházott jelzálogkölesönök — — — — —			1.435,371	52
Deák Ferenc-utcai 42. sz. ház — — — — —	307,758	32			Visszleszámitolt váltók — — — — —			5.970,410	16
Atzél Péter-utcai 1. sz. ház — — — — —	240,000		547,758	32	Hitelezők — — — — —			2.432,940	37
Tulajdon állam- és értékpapírok:					Hátralékos-tőke kamat-adó — — — — —			26,454	19
215 drb. Aradi és csanádi egyesült vasuti részv. — — — — — á K. 190.—	40,850				Előre felvett kamatok — — — — —			183,937	12
282 drb. Aradi vízvezetési művek rtgi részv. — — — — — á K. 130.—	36,660				Nyereség egyenleg:				
60 drb. Magyar tp. közp. jelzálogbank részv. — — — — — á K. 1000.—	60,000				Elővitel 1907. évről — — — — —	40,000			
100 drb. Magyar pénzügy. közp. hitelbank részv. — — — — — á K. 975.—	97,500				1908. évi tiszta nyereség — — — — —	478,787	81	518,787	81
40 drb. Osztrák-magyar bank részvény — — — — — á K. 1730.—	69,200								
1 644,300 K. n. é. 4% Magy. korona-járadék — — — — — á K. 91.—	1.496,313								
286,400 K. n. é. 4 1/2% Magy. tp. közp. jelz. bank záloglevél — — — — — á K. 98.—	280,672								
100,000 K. n. é. 4 1/2% Hazai bank rtgi kam. kötvény — — — — — á K. 98.—	98,000								
30,000 K. n. é. 4 1/2% Egyes. bpesti főv. tp. záloglevél — — — — — á K. 98.—	29,400								
30,000 K. n. é. 4% Egyes. bpesti főv. tp. záloglevél — — — — — á K. 92.—	27,600								
Különféle záloglevelek és sorsjegyek — — — — —	52,540		2.288,735						
Nyugdíjalap értékpapirjai:									
100 drb. Aradi első takarékpénztári részvény — — — — —			211,570						
Leltár álladék — — — — —	16,118	25							
leírás — — — — —	3,118	25	13,000						
Hátralékos kamatok — — — — —			27,598	68					
			32.694,602	98				32.694,602	98

Aradon, 1908. évi december hó 31-én.

Ottenberg Tivadar , s. k. vezérigazgató.	Eckhart Ede , s. k. titkár és cégvezető.	Laczay Gyula , s. k. főkönyvelő.	
Andrényi , s. k. igazgató.	Domány , s. k. igazgató.	Hánn , s. k. igazgató.	Parecz , s. k. igazgató.
Schuster , s. k. igazgató.	Tedeschi , s. k. igazgató.		

Jelen mérleget a fő- és mellékkönyvekkel, valamint a leltárakkal összeegyeztettük és mindent helyesnek és tökéletesen rendben levőnek találtunk.
Aradon, 1909. évi január hó 8-án.

Braun Mór , s. k. fel. biz. tag.	Dániel Kálmán , s. k. fel. biz. elnök.	Maresch Gyula , s. k. fel. biz. tag.
--	--	--

Az „Aradi Első Takarékpénztár“ 68-ik rendes évi közgyűléséhez intézendő felügyelő-bizottsági jelentés.

Tisztelt Közgyűlés!

A kereskedelmi törvény 195. §-ában és az intézeti alapszabályokban megállapított köteleységünknek megfelelőleg a lefolyt 1908-ik üzletévre vonatkozó jelentésünket van szerencsénk a következőkben betervezni.

Az intézeti ügykezelést a lefolyt 1908. év folyamán rendszeresen ellenőriztük s az ezen irányban kifejtett működésünk alapján megállapíthatjuk, hogy az intézeti ügykezelés minden ágában példás rend és teljes pontosság uralkodik.

1908. évi december hó 31-én megkezdttük a vagyonnak leltári felvételét, mely behatóan és lelkiismeretesen teljesített eljárásunk folytán azon meggyőződést szereztük, hogy a mérleg-számlára felvezetett értékek megvannak és szabályszerűen kezeltetnek.

Az igazgatóság által elénk terjesztett 1908. évi mérleget, valamint a vesztesség- és nyereség-számlát, a kifogástalanul vezetett és szabályszerűen lezárt könyvek, továbbá az általunk tételenként megvizsgált kimutatások, leltárak, zár-zámadások és a kapcsolatos okmányok alapján helyesnek és mindenben a valónak megfelelőnek találtuk.

Ezek után a magunk részéről is elfogadjuk és elfogadásra ajánljuk az igazgatóságnak betervezett jelentésében az 518,787 korona 81 fillér tiszta nyereség hováfordítása iránti javaslatát.

Az előadottak alapján tisztelettel kérjük a t. közgyűlést, hogy a lefolyt 1908-ik üzletévre nézve úgy az igazgatóságnak, valamint az alólt felügyelő-bizottságnak a felmentvényt megadni sziveskedjék.

Kelt Aradon, 1909. évi január hó 8-án.

A FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG:

Dániel Kálmán , s. k. fel. biz. elnök.	Braun Mór , s. k. fel. biz. tag.	Maresch Gyula , s. k. fel. biz. tag.
--	--	--